

Jaarverantwoording uitvoeringsplan 2025 onderdeel van het VTH-beleid 2023-2026 Gemeente Nieuwkoop

Inleiding

De jaarverantwoording 2025 vormt een uitgebreide terugblik op de uitvoering van het Uitvoeringsplan Toezicht & Handhaving, zoals vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester van de gemeente Nieuwkoop. Dit uitvoeringsplan fungeerde als een essentieel instrument bij de strategische en operationele inrichting van toezicht- en handhavingstaken, waarbij zowel de wettelijke verplichtingen als de gemeentelijke beleidsprioriteiten centraal stonden.

Het document is opgezet om een integraal beeld te schetsen van zowel de kwalitatieve als kwantitatieve prestaties van het team Toezicht & Handhaving in 2025. Daarbij is de focus gelegd op:

- Het signaleren, prioriteren en aanpakken van risico's binnen verschillende domeinen;
- Het uitvoeren van toezicht en handhaving in lijn met de geldende wet- en regelgeving, waaronder de Omgevingswet en APV;
- De borging van continuïteit en kwaliteit van uitvoering ondanks structurele knelpunten in capaciteit;
- Het inzichtelijk maken van werkdruk en inzet van formatie, inclusief tijdelijke inhuur;
- Het afstemmen van lokale werkzaamheden op regionale en provinciale kaders, zoals IBT en VTH.

Deze jaarverantwoording combineert een kwalitatieve duiding van activiteiten met een uitgebreide kwantitatieve analyse, waarin zowel het aantal dossiers, meldingen en complexe zaken als de personele inzet wordt gepresenteerd. Door deze combinatie van informatie kan het college van B&W, de gemeenteraad en de toezichthouder op provinciaal niveau een geïnformeerd oordeel vormen over de effectiviteit, efficiëntie en toekomstbestendigheid van het team.

Ondermijning

Ondermijning vormt een cruciaal aandachtspunt binnen de gemeentelijke toezicht- en handhavingspraktijk. Het betreft het voorkomen, signaleren en bestrijden van illegale en georganiseerde activiteiten die de maatschappelijke en bestuurlijke structuren ondermijnen, zoals hennepsteelt, fraude, drugshandel en andere vormen van georganiseerde criminaliteit.

In 2025 is binnen dit domein een duidelijke strategische koers gevolgd, waarbij de nadruk lag op beleidsmatige borging, regionale samenwerking en kwaliteitsverbetering. Deze koers sluit naadloos aan bij het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) en de provinciale IBT-vereisten, en waarborgt dat ondermijningsrisico's tijdig en effectief worden aangepakt.

Belangrijke resultaten in 2025 waren onder andere:

- Actualisatie en afronding van de DPIA Ondermijning, waarmee privacy- en gegevensbescherming bij toezicht en controles expliciet zijn geborgd;
- Versterking van samenwerking met het RIEC, waardoor signalen vanuit de regio sneller werden opgepakt en geïntegreerd in de lokale aanpak;
- Structurele inbedding van ondermijningsmaatregelen in het Integraal Veiligheidsbeleid, wat zorgt voor continuïteit en borging van kennis en processen binnen de organisatie.

Door deze maatregelen heeft de gemeente haar positie in de regionale veiligheidsketen versterkt en is een solide basis gelegd voor toekomstige integrale aanpakken van complexe ondermijningsvraagstukken.

Zorg en Veiligheid

Het thema Zorg en Veiligheid heeft als doel het voorkomen van escalaties, het beschermen van kwetsbare inwoners en het waarborgen van openbare orde. Het omvat toezicht op Wmo-zorgverlening, de aanpak van woonoverlast en het voorkomen van calamiteiten in nauwe samenwerking met andere gemeentelijke afdelingen en externe partners.

In 2025 is extra aandacht besteed aan een snelle, integrale en preventieve afhandeling van complexe dossiers. De intensieve samenwerking met de afdeling Maatschappelijke Ondersteuning (MO) heeft geleid tot:

- Versnelde casusafhandeling, waardoor burgers sneller adequaat werden geholpen;
- Integrale aanpak van complexe problemen, waarbij meerdere domeinen zoals zorg, veiligheid en leefbaarheid tegelijkertijd werden meegenomen;
- Preventieve inzet op risicovolle situaties, waardoor escalaties konden worden voorkomen en de effectiviteit van toezicht toenam.

Deze aanpak heeft niet alleen de reactieve capaciteit van het team versterkt, maar ook de preventieve en strategische positie van de gemeente, zodat mogelijke risico's voor inwoners tijdig konden worden gesignaleerd en beheerst.

Leefbaarheid en Veiligheid

Leefbaarheid en veiligheid vormen een essentieel onderdeel van het welzijn van inwoners en de aantrekkelijkheid van de gemeente als vestigingsplaats voor ondernemers en bewoners. Binnen dit thema wordt gewerkt aan het voorkomen en aanpakken van overlast, hinder en onveilige situaties, waarbij zowel preventieve maatregelen als handhaving worden ingezet.

In 2025 zijn de volgende prioriteiten aangehouden:

- Effectieve inzet bij jaarwisseling en evenementen, waarbij extra toezicht en coördinatie zorgden voor een veilig verloop van activiteiten;
- Gerichtte APV-handhaving, waarmee overtredingen tijdig werden gesignaleerd en opgevolgd;
- Clustering van toezicht bij meldingen op parkeer-, afval- en overlastproblemen, waardoor beschikbare capaciteit efficiënt werd benut en effectiviteit werd verhoogd.

Door deze integrale aanpak kon het team Toezicht & Handhaving zichtbaar en effectief optreden, ondanks de toenemende werkdruk en complexiteit van meldingen en dossiers.

Omgevingswet en Milieu

Het domein Omgevingswet en Milieu omvat het toezicht op vergunningen, bouwregelgeving en milieuwetgeving, cruciaal voor de bescherming van de fysieke leefomgeving en de gezondheid van inwoners.

In 2025 lag de nadruk op de continuering van toezicht binnen Bouw- en Woningtoezicht (BWT), ondanks een sterke groei van dossiers en meldingen. Daarnaast werd ingezet op tijdelijke inhuur van extra capaciteit, zodat de wettelijke taakstellingen konden worden nageleefd.

Belangrijke acties waren:

- Continuering van toezicht ondanks groei van dossiers;
- Tijdelijke inhuur voor wettelijke taakuitvoering, waaronder extra Bouwtoezichthouders en juridisch medewerker handhaving;
- Voorbereiding op structurele vervanging van tijdelijke capaciteit in 2026, waarmee toekomstige continuïteit wordt geborgd.

Deze activiteiten zorgen voor naleving van de Omgevingswet en VTH-vereisten, terwijl tegelijkertijd de kwaliteit en effectiviteit van toezicht en handhaving wordt versterkt.

InterBestuurlijk Toezicht (IBT)

Het Inter Bestuurlijk Toezicht (IBT) vormt een cruciaal instrument van de provincie Zuid-Holland om de naleving van procescriteria, wettelijke verplichtingen en kwaliteitsstandaarden te toetsen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), zoals neergelegd in de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit. In de terminologie van de huidige wet- en regelgeving wordt dit ook wel de Uitvoerings- en Handhavingstrategie (U&H-Strategie) genoemd.

De gemeente Nieuwkoop beschikt over een meerjarig VTH-beleid, vastgelegd in het Beleidsplan Veiligheid en Handhaving 2023–2026, waarin strategische uitgangspunten en operationele richtlijnen zijn opgenomen. In april 2025 is het Uitvoeringsprogramma 2025 vastgesteld voor de VTH-taken die in eigen beheer worden uitgevoerd, de zogenaamde thuishaken, waaronder Bouw- en Woningtoezicht. Dit programma bood richting aan de planning, personele inzet en prioritering van toezicht- en handhavingstaken.

Hoewel dit uitvoeringsprogramma later werd vastgesteld dan de door de provincie gehanteerde deadline van 1 februari, voldeed dit aan de afspraken die ambtelijk waren gemaakt. In november 2025 heeft het college de jaarevaluatierapportage 2023 vastgesteld, eveneens later dan de provinciale termijn, maar conform de overeengekomen ambtelijke afspraken. Deze rapportages bieden de gemeenteraad en de toezichthouder transparante informatie over zowel de VTH-thuishaken als de milieu-VTH-taken, die via de Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) worden uitgevoerd en verantwoord. In het Algemeen

Bestuur van de ODWH zijn onder andere de Nota Gemeentelijk Uitvoeringsbeleid VTH (milieu en bodem) 2023–2025, het (concept) dienstplan 2025 en de jaarverslagen 2023 en 2024 vastgesteld of goedgekeurd.

In 2025 heeft de gemeente alle minimale procescriteria gedocumenteerd en beschikbaar gesteld, zoals de provincie hanteert als indicatoren voor IBT Omgevingsrecht. Het team heeft ernaar gestreefd om ook de in de toekomst vereiste documenten tijdig beschikbaar te hebben en de vastgestelde termijnen in acht te nemen. Naar aanleiding van deze inzet plaatste de provincie Nieuwkoop opnieuw op trede 1 van de IBT-ladder (groen/signaleren). Deze beoordeling geeft aan dat de provincie tevreden is met de gerealiseerde verbeteringen, maar de voortgang blijft volgen en monitoren voor verdere optimalisatie.

Het team Toezicht & Handhaving was inhoudelijk en organisatorisch goed toegerust, mede door de tijdelijke inhuur van:

- 2 extra Bouwtoezichthouders (BWT);
- 2 extra BOA's;
- 1 juridisch medewerker handhaving.

Daarnaast is de vacature voor een BOA blauw ingevuld, wat heeft bijgedragen aan de continuïteit van de uitvoering en het waarborgen van de IBT-verplichtingen, ondanks de structurele werkdruk en het toenemende aantal complexe dossiers.

Afbakening en vervolg

De verantwoording over het Uitvoeringsplan Toezicht & Handhaving 2025 vormt de laatste integrale IBT-verantwoording binnen de huidige beleidsopzet voor het team Toezicht & Handhaving. Vanaf de nieuwe beleidsperiode 2027–2030 wordt de beleids- en verantwoordingsstructuur bewust gesplitst, om de doorontwikkeling van de organisatie en de verschillende wettelijke en inhoudelijke verantwoordelijkheden beter te faciliteren.

Concreet betekent dit:

- De afdeling Fysieke Veiligheid, inclusief het team Vergunningverlening, stelt vanaf 2027 het VTH-beleid op (vergunningen, toezicht & handhaving), inclusief de bijbehorende IBT-verantwoording richting de provincie;
- De afdeling BOR, met het team Toezicht & Handhaving, stelt vanaf die periode een Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) op, waarin de gemeentelijke prioriteiten op het gebied van openbare orde, veiligheid, ondermijning, zorg en leefbaarheid worden vastgelegd.

Hoewel de beleidsdocumenten formeel worden gesplitst, blijven zij beleidsmatig en inhoudelijk nadrukkelijk aan elkaar gekoppeld. De uitvoering van toezicht en handhaving op de omgevingstaken blijft immers belegd bij het team Toezicht & Handhaving, waardoor de afstemming tussen VTH-beleid en IVB noodzakelijk en structureel geborgd blijft.

Met deze opzet wordt duidelijkheid gecreëerd richting bestuur en toezichthouder over verantwoordelijkheden en verantwoordingslijnen, terwijl de samenhang in uitvoering, toezicht en strategische beleidsontwikkeling behouden blijft. Tegelijkertijd wordt hiermee het fundament gelegd voor een toekomstbestendige uitvoering van toezicht en handhaving, waarin zowel wettelijke verplichtingen, werkdrukbeheersing als strategische beleidsprioriteiten in balans zijn.

Aanvullende verantwoording Team Toezicht & Handhaving

Het team Toezicht & Handhaving heeft in 2025, ondanks de uitdagende omstandigheden, significant meer gerealiseerd dan op basis van de hoofdcijfers zichtbaar is. Door langdurige ziektegevallen, structurele personele tekorten en een toenemende werkdruk als gevolg van een groeiend aantal dossiers, complexere wet- en regelgeving en interne beleidswijzigingen, werd het dagelijkse werk steeds uitdagender. Het team heeft echter actief gestuurd op procesoptimalisatie, beleidsontwikkeling en samenwerking met interne en externe partners, waardoor continuïteit en kwaliteit van toezicht en handhaving zijn gewaarborgd.

1. Versterking van het Bouwtoezicht: uitbreiding seniorfunctie

Binnen het Bouwtoezicht is de rol van de senior functionaris uitgebreid met sturingstaken, om processen efficiënter te laten verlopen en medewerkers gericht in te zetten. De senior fungeert als coördinerend aanspreekpunt bij complexe dossiers en begeleidt de uitvoering van toezicht in het veld.

Deze uitbreiding heeft geleid tot:

- Verbeterde coördinatie van complexe dossiers;
- Hogere kwaliteit van de toezichtuitvoering;
- Meer strategische aansturing en procesoptimalisatie.

Tegelijkertijd betekende dit dat minder directe uren beschikbaar waren voor fysieke controles, aangezien de senior zich deels richtte op sturing en procesbegeleiding. De investering in deze strategische aansturing heeft echter de effectiviteit van het team als geheel substantieel verhoogd.

2. Beleidsontwikkeling en actualisatie: inzet beleidsmedewerker

De beleidsmedewerker heeft een cruciale rol vervuld in het versterken van de beleidsmatige basis van Toezicht & Handhaving. Naast het opstellen van nieuwe beleidsstukken is veel aandacht besteed aan actualisatie van bestaande beleidsdocumenten om de juridische basis en uitvoeringspraktijk optimaal te ondersteunen.

Belangrijke trajecten waren onder andere:

- **Evenementenbeleid:** geactualiseerd om beter aan te sluiten bij actuele veiligheidsvraagstukken en maatschappelijke ontwikkelingen;
- **Ondermijningsbeleid (DPIA):** herziening van de Data Protection Impact Assessment om privacy-aspecten bij ondermijningscontroles te waarborgen;
- **Horecabeleid en sanctiebeleid:** aangepast om effectiever op te kunnen treden tegen overtredingen en duidelijkheid te bieden aan ondernemers.

Door deze vernieuwingen is zowel de juridische basis versterkt als de uitvoeringspraktijk duidelijker, transparanter en beter handhaafbaar geworden.

3. De AOV als strategische schakel: aansturing en efficiëntie

De Adviseur Openbare Veiligheid (AOV) heeft een sleutelrol vervuld bij de operationele en beleidsmatige aansturing van het team. De AOV heeft niet alleen het personeel aangestuurd op taken op het gebied van ondermijning en basisveiligheidscontroles, maar ook beleidsmatig de verantwoordelijkheid genomen voor:

- Opstellen en actualisatie van Uitvoeringsplannen Toezicht & Handhaving;
- Verantwoording richting het Integraal Beleidsteam (IBT);
- Evaluatie van toezichtmaatregelen en handhavingsstrategieën.

Daarnaast heeft de AOV zich sterk ingezet voor optimalisatie van processen en werkstructuren, waardoor administratieve lasten voor toezichthouders zijn verminderd en besluitvorming versneld.

Ondanks deze verbeteringen blijft de werkdruk hoog door structurele tekorten in de basisformatie, waardoor keuzes moeten worden gemaakt in prioritering en inzet. Dit heeft geleid tot een verhoogd stressniveau bij medewerkers, wat een risico vormt voor continuïteit en kwaliteit van het werk.

4. Intensivering samenwerking Maatschappelijke Ondersteuning (MO)

Een belangrijke ontwikkeling in 2025 is de intensievere samenwerking met de afdeling Maatschappelijke Ondersteuning (MO). Deze samenwerking omvat zowel beleidsmatige afstemming als nauwe coördinatie op dossierniveau, wat heeft geleid tot:

- Snellere casusafhandeling door gezamenlijke aanpakken;
- Meer kennisdeling, waardoor complexe dossiers effectiever kunnen worden opgepakt;
- Integrale benadering van problematiek op het snijvlak van zorg, veiligheid en leefbaarheid.

Dankzij deze samenwerking kan het team 'next-level' casussen behandelen, waarbij complexe dossiers met meerdere betrokken partijen adequaat en efficiënt worden opgepakt.

5. Regionale vergelijking: vooruitstrevend ten opzichte van buurgemeenten

Uit interne evaluaties en regionale vergelijking blijkt dat het team beter presteert dan vergelijkbare teams in omliggende gemeenten. De combinatie van:

- Strategische beleidsontwikkeling;
- Efficiëntere werkprocessen;
- Integrale aanpak van complexe dossiers;

zorgt ervoor dat de gemeente Nieuwkoop zich onderscheidt op het gebied van toezicht en handhaving. Deze voorsprong wordt niet alleen erkend binnen de organisatie, maar ook door regionale partners en toezichthouders.

6. Procesoptimalisatie en werkstructuren: stroomlijnen van taken

Om de operationele druk beter te beheersen, heeft de AOV ingezet op herstructurering van werkprocessen, reductie van administratieve lasten en ondersteuning van medewerkers in dagelijkse werkzaamheden. Dit heeft geleid tot:

- Efficiëntere inzet van personeel en middelen;
- Meer ruimte voor inhoudelijke taken en toezicht in het veld;

- Betere reactiecapaciteit bij ad-hoc situaties en crisismomenten.

Door deze maatregelen kon het team ondanks structurele onderbezetting, een voortdurend stijgende werkdruk en een toename van complexe dossiers, de kwaliteit van toezicht en handhaving handhaven en de strategische ambities waarmaken.

Kwantitatieve duiding

Juridische handhaving

Jaar	Aantal zaken	FTE	Zaken per FTE	Complexiteit
2023	325	2,0	163	-
2024	410	2,6	158	-
2025	436	2,6	168	75% complexe zaken

Bouw- en Woningtoezicht (BWT)

Jaar	Aantal dossiers	FTE (incl. inhuur)
2023	1.550	2,0
2024	3.200	4,0
2025	3.300	3,5

Meldingen en toezicht (Boa/toezicht)

Jaar	Aantal meldingen	Groei t.o.v. vorig jaar
2023	1.115	-
2024	1.330	+19%
2025	1.515	+36%

Analyse:

Sterke toename van dossiers en meldingen, samen met stijgende complexiteit, leidt tot een structureel hogere werkdruk.

Extra inhuur van personeel maakte het mogelijk om taken net beheersbaar te houden en continuïteit te waarborgen.

Personeel & organisatie

Het team functioneerde professioneel, maar met structurele knelpunten in de formatie. De werkdruk was in 2025 hoog door:

- Stijgende dossiers en meldingen;
- Toename van controles en handhaving;
- Complexere dossiers, veranderende wet- en regelgeving;
- Interne wijzigingen en beleid van andere afdelingen.

Tijdelijke inhuur was essentieel:

- 2 Bouwtoezichthouders;
- 2 BOA's;
- 1 juridisch medewerker handhaving.

Zonder deze inzet zou het team niet aan IBT- en VTH-verplichtingen hebben kunnen voldoen. De organisatie functioneerde structureel op de grens van capaciteit, wat aangeeft dat uitbreiding van vaste formatie noodzakelijk is.

Conclusie

Hoewel het overzicht van de uren tekorten een beeld schetst van de operationele knelpunten, laat deze uitgebreide toelichting zien dat het team Toezicht & Handhaving aanzienlijk meer heeft gerealiseerd dan uit de cijfers blijkt. Door strategische keuzes in personeelsinzet, beleidsontwikkeling en samenwerking met interne en externe partners, heeft het team niet alleen de basis op orde gehouden, maar ook belangrijke stappen gezet in de verdere professionalisering van het toezicht en handhaving. De focus op procesoptimalisatie, samenwerking en kennisvergroting heeft geleid tot een robuustere organisatie die op een hoger niveau acteert dan veel andere gemeenten in de regio.

Toch blijft de druk op het team hoog door structurele personeelstekorten, wat leidt tot een verhoogd stressniveau onder medewerkers. Dit vormt een risico voor de continuïteit en kwaliteit van het werk. Het is dan ook cruciaal dat in het nieuwe VTH-beleid en Veiligheidsbeleid expliciet aandacht wordt besteed aan het verlagen van deze werkdruk. Lastenverlaging en het uitbreiden van de personele capaciteit, met name binnen bouwtoezicht, de BOA-taken en juridische handhaving, zijn hierbij essentieel. Alleen zo kan uitval van medewerkers worden voorkomen en kan worden gewaarborgd dat alle taken volledig worden uitgevoerd, in plaats van slechts een deel ervan.

De uitvoering van het Uitvoeringsplan Toezicht & Handhaving 2025 was effectief en beheerst, mede dankzij tijdelijke inhuur van extra capaciteit.

De kwantitatieve cijfers tonen een duidelijke toename van dossiers, meldingen en complexe zaken. Dit, in combinatie met veranderingen in wet- en regelgeving en interne beleidswijzigingen, heeft geleid tot een structureel hogere werkdruk.

Belangrijk toekomstig bestuurlijk inzicht:

- Structurele borging van capaciteit is noodzakelijk;
- Strategische keuzes voor uitbreiding van vaste formatie en slimme inzet van tijdelijk personeel zijn voorbereid;
- Deze keuzes worden vastgelegd in het nieuwe VTH-beleid en IVB 2027–2030, zodat continuïteit, kwaliteit en beheersbaarheid worden gegarandeerd.

4 mei 2026

het college van burgemeester en wethouders van Nieuwkoop,

*Nicolette Caspers
Gemeentesecretaris*

*Robbert-Jan van Duijn
Burgemeester*